



**Handläggare**

Evelina Fransson  
0152-290 32

Barn- och utbildningsnämnden

**Folkinitiativ till folkomröstning gällande ny skolstruktur,  
remiss**

**Förslag till beslut**

Barn- och utbildningsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att

1. folkomröstning inte ska hållas i fråga om ny skolstruktur.

**Beskrivning av ärendet**

**Bakgrund**

Den 8 december 2017 inkom ett folkinitiativ till folkomröstning gällande skolstruktur. Eftersom de formella förutsättningarna var uppfyllda beslutade kommunfullmäktige den 18 december 2017 att ärende om folkomröstning i fråga om ny skolstruktur fick väckas och att ärendet skulle remitteras till valnämnden och barn- och utbildningsnämnden för beredning, se dnr KS/2017:694-108.

**Beredning**

Inledningsvis konstateras att barn- och utbildningsnämnden har vid denna beredning av ärendet i uppdrag att bidra med skolhuvudmannens perspektiv över lämpligheten i att hålla en folkomröstning avseende sådant som är huvudmannens ansvar enligt skollagen.

*Huvudmannens ansvar*

I 2 kap. 2 § skollagen (2010:800) framgår att kommuner är huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och fritidshem. Enligt 2 kap. 8 § skollagen är det huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

Enligt 2 kap. 8a § skollagen ska kommuner fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Detta innebär enligt Skolverket att huvudmannen ska fördela resurser och organisera verksamheten utifrån lokala förutsättningar samt följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten så att de nationella målen och kvalitetskraven kan uppfyllas.



Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ enligt kommunallagen. Det innebär att fullmäktige har det yttersta ansvaret för att den kommunala förskolan, skolan och vuxenutbildningen har den kvalitet och de resurser som krävs för att uppfylla nationella mål och genomföra utbildningen enligt de krav som ställs i skollagstiftningen.

Riksdag och regering fastställer nationella mål, krav och riktlinjer i skollagen, läroplanerna och i andra författningar. Huvudmannen har det yttersta ansvaret för att utbildningen genomförs i enlighet med de bestämmelser som finns i skollag, läroplaner och andra föreskrifter.

Grundläggande i huvudmannens ansvarstagande är att utbildningen motsvarar skollagens krav på kvalitet, är likvärdig och att utbildningen förankras i vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.<sup>1</sup>

Skolinspektionen skriver att kommunfullmäktige är mottagare av statens uppdrag till kommunerna. Med detta följer att det är kommunfullmäktige som har det yttersta ansvaret för den kommunala skolverksamheten har den kvalitet och resurser som krävs för att uppfylla de nationella målen och att genomföra utbildningen enligt de krav som ställs i skollagstiftningen. Kommunfullmäktige är skyldig att utse en eller flera nämnder som ska fullgöra kommunens uppgifter.<sup>2</sup>

I reglementet till barn- och utbildningsnämnden framgår i 1 § att barn- och utbildningsnämnden fullgör kommunens uppgifter inom det offentliga skolväsendet; dvs. huvudmannaskapet.<sup>3</sup>

Huvudmannen ska se till att utbildningen är av en jämn och hög kvalitet, så att alla elever ges förutsättningar att nå de nationella målen och att utbildningen därmed kompenserar för elevernas skiftande förutsättningar och behov. Genom att arbeta för detta ser huvudmannen till att alla elever får en likvärdig utbildning.

Huvudmannen ska kontinuerligt och långsiktigt styra och utveckla utbildningen mot de nationella målen i syfte att främja ökad likvärdighet och kvalitet. I detta arbete ingår att se till att centrala förutsättningar för elevers lärande och trygghet är uppfyllda, exempelvis att fördela resurser på ett ändamålsenligt sätt och tillförsäkra en tillräcklig tillgång till elevhälsa, studie- och yrkesvägledning och skolbibliotek.

---

<sup>1</sup> <https://www.skolverket.se/skolutveckling/kvalitetsarbete/huvudmannens-systematiska-kvalitetsarbete/huvudmannens-ansvar>, 2018-01-15

<sup>2</sup> Skolinspektionen, Huvudmannens styrning av grundskolan – ett uppdrag med eleven i fokus, Kvalitetsgranskning, Rapport 2015:01

<sup>3</sup> Se dnr KS/2016:380-003.



Sammanfattningsvis kan det konstateras att det i de nationella skolförfattningarna tydligt framgår att organisering av skolverksamheten och resursfördelning till densamma är frågor som rör kvalitet och likvärdighet samt ska baseras på elevers förutsättningar och behov. De nationella skolförfattningarna ger således inte utrymme för att huvudmannen i sina ställningstaganden rörande organisering av och resursfördelning till skolverksamheten väger in (lokala) ställningstaganden rörande exempelvis landsbygdsfrågor på bekostnad av kvaliteten för utbildningen i kommunens samtliga grundskolor.

### *Organisering av kommunens skolor*

Enligt 10 kap. 29 § skollagen är varje kommun skyldig att vid utformningen av sin grundskola beakta vad som är ändamålsenligt från kommunikationssynpunkt för eleverna. Varje kommun ska organisera sin grundskola så att ingen elev på grund av skolgången behöver bo utanför det egna hemmet. Avsteg härifrån får dock göras om förhållandena är så speciella att det framstår som orimligt att kommunen måste anordna skolgång på sådant sätt att eleven kan bo kvar i hemmet under skolgången. Vid denna bedömning ska särskild vikt fästas vid elevens ålder.

Det kan konstateras härmed att skollagen inte ställer några hinder för att elever åker skolskjuts till skolan, om kommunen finner att detta är nödvändigt för att skolorganisationen ska kunna utformas på ett ändamålsenligt sätt. Om kommunens sätt att organisera sin skola skulle medföra att en elev inte kan bo kvar i hemmet under terminstid behöver särskilda överväganden dock göras.

### *Inflytande i utbildning*

I 5 kap. 12 § skollagen framgår att vårdnadshavare för barn i förskolan och för elever i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan och fritidshemmet ska erbjudas möjlighet till inflytande över utbildningen.

I förarbetena till skollagen framgår att forum för samråd ska ha två huvuduppgifter. Den ena är att vara en arena, där barn, elever och vårdnadshavare kan föra fram förslag och synpunkter i olika frågor. I ett sådant forum ska man självklart inte behandla ärenden som rör enskilda barn, elever, föräldrar eller personal. Ansvar för undervisningen ska alltid ytterst vila på den pedagogiskt utbildade personalen och synpunkter på undervisningen bör via elevråd eller liknande framföras direkt till den undervisande läraren eller vid behov till rektor.

Den andra huvuduppgiften är att ge information om kommande beslut i frågor som är av intresse för de grupper som är representerade i ett forum för samråd. På så vis ges dessa en möjlighet att påverka besluten i så god tid och i sådan ordning att det innebär en reell möjlighet till inflytande. Detta innebär att skolan eller verksamheten har ansvar för att aktivt informera barnen, eleverna och



vårdnadshavarna i god tid om förändringar som kommer att beröra dem och att lyssna på deras åsikter. Detta kan betraktas som ett nytt inslag och en förstärkning av dessa gruppers inflytande i förskolan och skolan. Syftet med forumet är inte att ersätta befintliga och fungerande samverkansformer. Avsikten är inte heller att forumet ska kunna ersätta elevernas egna sammanslutningar som t.ex. elevråd.<sup>4</sup>

I läroplanen för grundskolan framgår att de demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska omfatta alla elever. Elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad.<sup>5</sup>

### *Slutsats*

Det är huvudmannens ansvar att säkerställa utbildningens kvalitet inom de ramar huvudmannen förfogar över.

Inflytande från elever och föräldrar är viktigt och nämns både i skollagen och läroplanen. Inflytandet handlar främst om innehåll och form av utbildningen och inte om förutsättningarna för utbildningen. Det finns ingen skrivning i lag och författning som motsäger att kommunen involverar föräldrar i strukturfrågor, men inte heller någon skrivning som ger föräldrar eller allmänhet rätt till detta.

Utredningen hade en frågeställning och det var ”Hur skapar vi den bästa skolan för alla elever?”. Under utredningen samlades nära 500 samtalsdukar in från, elever, föräldrar, personal och allmänheten. Ytterligare 267 responser inkom via kommunens webbformulär. I den fortsatta processen har sedan medborgare mött företrädare för både majoriteten och oppositionen i barn- och utbildningsnämnden och därmed fått föra fram sina synpunkter. Detta har skett dels vid fem möten som anordnats av externa aktörer, dels vid nämndens egna sammanträden under hösten 2017.

Utifrån vad som anges ovan är barn- och utbildningsnämndens samlade bedömning att föräldrars och elevers möjligheter till delaktighet och inflytande enligt lag och annan författning väl har tillgodosetts i arbetet med skolstrukturutredningen.

Kommunfullmäktige är som skolhuvudman ytterst ansvarig för att det finns rätt förutsättningar att tillgodose elevers behov av utbildning utifrån elevers individuella förutsättningar. I reglementet uppdras till barn- och utbildningsnämnden att fullgöra det ansvaret. Detta ska ske inom tilldelade

---

<sup>4</sup> Se prop. 2009/10:165 s. 314f.

<sup>5</sup> Läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Lgr11.



ramar vilket medför att barn- och utbildningsnämnden har ett, av kommunfullmäktige, begränsat utrymme att verka inom. Utifrån tillsynsbeslut från Skolinspektionen kan det konstateras att ekonomiska skäl inte ett godtagbart skäl till att inte ge elever den stimulans och det stöd de har behov av och rätt till enligt skollagen.

I 10 kap. 30 § skollagen framgår att kommunen utifrån betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter neka föräldrars önskan att eleven ska gå i en viss skolenhet. Detta torde medföra att föräldrar inte har någon möjlighet att kräva att en elev ska gå i en skola som har en ekonomiskt eller organisatoriskt gynnsam struktur.

Att organisationen prövas av allmänheten samtidigt som budget beslutas av fullmäktige skulle kunna medföra att barn- och utbildningsnämndens verktyg för att fullgöra huvudmannaskapet begränsas i sådan grad att kommunens åtagande i skollagen inte kan uppfyllas.

Barn- och utbildningsnämndens förslag till beslut i ärende om långsiktig ekonomiskplanering innebär att tillgängliga resurser samlas på ett färre antal grundskolor vilket förväntas öka förutsättningarna för eleverna att nå kunskapskraven. För att uppnå samma resultat utan att besluta enligt förslag 2 skulle medföra ett behov av resursförstärkning motsvarande 45 mkr. Detta innebär att de två förslag som skulle ingå i en folkomröstning inte är jämförbara. Barn- och utbildningsnämnden bedömer det inte som meningsfullt att folkomrösta om annat än två kostnadsmässigt likvärdiga förslag.

Avslutningsvis påpekas att beslutet om skolstrukturen innehåller flera olika ställningstagande som fattas på olika nivåer, från lärares beslut om undervisningen till kommunfullmäktiges beslut om hur många grundskolor Strängnäs kommun ska ha. Intresset från allmänheten har varit mycket stort vilket barn- och utbildningsnämnden ser positivt på. Däremot innebär beslutet att flera viktiga överväganden behöver göras som i förlängningen kan komma att påverka samtliga kommunala verksamheter.

I Sverige används som huvudregel representativ system för demokrati. Folkomröstning måste ses som ett undantagsförfarande som företas först efter att andra möjligheter att inhämta medborgarnas synpunkter har uttömts. Enligt förarbetena till kommunallagen är några av de starkaste invändningarna att det medföra att debatten om enstaka projekt blir lösryckta ur ett större sammanhang samt att den långsiktiga kommunala långtidsplaneringen försvåras.<sup>6</sup>

Ett beslut om skolstruktur som fattas 2018 förväntas möta problem och behov som kan förutses under åtminstone perioden 2018-2022. Att låta allmänheten i

---

<sup>6</sup> Se prop. 1975/76:187 s. 166.



folkomröstning avgöra skolans organisation begränsar huvudmannens möjlighet att långsiktigt säkerställa kvaliteten i hela skolorganisationen.

Barn- och utbildningsnämnden rekommenderar med anledning av vad som anförts ovan att folkomröstning inte ska hållas i fråga om skolstruktur för en inkluderande lärmiljö.

**Ekonomiska konsekvenser för kommunen**

Beslutet medför inga ekonomiska konsekvenser för kommunen.

**Övriga konsekvenser**

Beslutet medför inga övriga konsekvenser.

**Uppföljning**

Ingen uppföljning krävs.

**Beslutsunderlag**

KF § 246, 2017-12-18, Folkinitiativ till folkomröstning gällande nya skolstruktur  
Folkinitiativ till folkomröstning gällande ny skolstruktur, bilaga

**Beslutet skickas till**

Kommunstyrelsen

Tony Löw  
Utbildningschef

Katarina Holmsten  
Verksamhetschef grundskolan



2017-12-18

1/2

KF § 246

Dnr KS/2017:694-108

## Folkinitiativ till folkomröstning gällande ny skolstruktur

### Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att

1. ärende om folkomröstning i frågan om ny skolstruktur får väckas,
2. ärendet remitteras till valnämnden och barn- och utbildningsnämnden för beredning.

### Beslutsgång

Ordföranden finner att det endast finns ett förslag till beslut och att det blir kommunfullmäktiges beslut.

### Beskrivning av ärendet

Ärende om att hålla folkomröstning får väckas av minst tio procent av de röstberättigade kommunmedlemmarna. Folkinitiativet ska vara skriftligt, ange den aktuella frågan samt innehålla initiativtagarnas namnteckningar, uppgifter om när namnteckningarna gjorts, namnförtydligande, personnummer och uppgift om deras adresser.

Förvaltningen har kontrollerat att de formella förutsättningarna är uppfyllda. Totalt har inlämnats 3 113 namnunderskrifter. Vid en kontroll av om de fyra sista siffrorna i personnumret finns, personerna är födda 1999 eller tidigare samt har uppgett adress i Strängnäs kommun befanns 374 underskrifter vara ogiltiga. Det är således 2 739 namnunderskrifter som kommunen har att utgå från att de är korrekta.

Vid Statistiska centralbyråns (SCB) mätning i mars 2017 var andelen röstberättigade till kommunfullmäktige i Strängnäs kommun 26 589, vilket betyder att minst 2 659 personer behöver stå bakom initiativet för att kunna väcka ärende om folkomröstning.

### Ekonomiska konsekvenser för kommunen

Beslutet medför inga ekonomiska konsekvenser för kommunen.

### Övriga konsekvenser

Beslutet medför inga övriga konsekvenser.

### Uppföljning

Ingen uppföljning krävs.

### Beslutsunderlag

Ordförandeförslag, Folkinitiativ till folkomröstning gällande ny skolstruktur, 2017-12-15

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------



2017-12-18

2/2

**Beslutet skickas till**

Valnämnden

Barn- och utbildningsnämnden

---

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------



## Folkinitiativ till folkomröstning

Med anledning av ärendet om ny skolstruktur som Strängnäs kommuns barn- och utbildningsnämnd samt kommunstyrelsen föreslår för kommunfullmäktige, lämnas härmed ett folkinitiativ till folkomröstning i frågan om skolstrukturen till kommunfullmäktige.

**Det folkinitiativet vill åstadkomma är ett beslut i kommunfullmäktige om en folkomröstning avseende ärendet om skolstrukturen. Folkomröstningen ska ge svar på medlemmarnas syn på frågan om landsbygdskolorna i Härad, Fogdö och Länna ska bevaras eller läggas ned samt om Stallarholmskolans årsskursen 7-9 ska flytta till Mariefred och Karinslundskolan 7-9 ska flytta till Paulinska skolan.**

Enligt kommunallagen får ett ärende om folkomröstning väckas genom namninsamling. Namninsamlingen ska redovisa att minst 10 % av kommunens röstberättigade medlemmar ställer sig bakom initiativet. Bilagt till detta initiativ finns 351st numrerade namnlistor, upprättade enligt kriterierna i kommunallagen, med godkända underskrifter från 2913 röstberättigade medlemmar i kommunen.

Av kommunallagen framgår att det är kommunfullmäktige som beslutar i frågor om folkomröstningar och ska besluta i ärende som väcks genom ett folkinitiativ. Det är också fullmäktige som beslutar om den slutgiltiga frågeställningen för omröstningen och svaralternativen. Initiativets frågeställning ska dock vara vägledande för fullmäktiges beslut.

Vi vill också poängtera att mot bakgrund av folkinitiativets form har lagstiftaren också uttalat att kommunen bör utgå från att endast behöriga medlemmar har skrivit under initiativet. Det var också den beredningsprincip som gällde i kommunen vid förra initiativet. Detta för att inte beredningen inför beslut i frågan om folkomröstning skulle dra ut på tiden. Det är viktigt att ärendet om folkinitiativ avgörs i nära anslutning och företräddelsevis innan beslut i huvudfrågan. Folkinitiativet ska ses som ett led i fullmäktiges beredning av ärendet från nämnden och kommunstyrelsen.

Vi ser fram emot en konstruktiv dialog i beredningen av ärendet, där kommunen fortsatt värnar och värdesätter ett engagerat deltagande och en aktiv medlemsdialog. Folkinitiativet och därmed en folkomröstning bör ses som ett av de viktigaste och starkaste verktygen för medlemsförankring i frågan.

---

Maria Wallerström, Roger Steen, Pehr Arnqvist, Jenny Lindqvist, Carina Källkvist.

Adress:	Telefon:	E-post:
Åbylund, 64594 Strängnäs	070-223 26 97	<a href="mailto:mwhugge@gmail.com">mwhugge@gmail.com</a>
Högberga 3, 64592 Strängnäs	070-69 61 05	<a href="mailto:roger.steen@telia.com">roger.steen@telia.com</a>
Sandbacksvägen 5, 64591 Strängnäs	0703-05 082 52	<a href="mailto:pehr.arnqvist@gmail.com">pehr.arnqvist@gmail.com</a>
Gillesvägen 6, 64591 Strängnäs	073-99 90 703	<a href="mailto:je.lindqvist@hotmail.com">je.lindqvist@hotmail.com</a>
Rosenbergsvägen 7c, 64591 Strängnäs	070-869 66 25	<a href="mailto:carre86@gmail.com">carre86@gmail.com</a>

## Jag vill ha en folkomröstning om skolorna i Strängnäs Kommun ska bevaras eller läggas ned

### **Instruktion hur man fyller i blanketten:**

1. ALLA fält är obligatoriska att fylla i, skriv tydligt!
2. Underskrifterna är endast giltiga om man har rösträtt i Strängnäs Kommun.
3. Namnlistor ska behandlas med sekretess och får inte användas för annat ändamål.
4. Viktigt att känna till: Namninsamlingen med alla uppgifter blir en offentlig handling när den lämnas till kommunen. De som har skyddad identitet bör inte stödja folkomröstningen.

### **Information om folkinitiativ och folkomröstningen**

Folkinitiativ är en begäran om folkomröstning som finns i grundlagen och kommunallagen. Det behövs ungefär 2700 underskrifter som är 10 procent av den röstberättigade befolkningen i Strängnäs Kommun.

Initiativtagare är: Roger Steen, Pehr Arnqvist, Maria Wallerström, Jenny Lindqvist, Carina Källkvist

Mer info finns på Facebook: Rädde landsbygden i Strängnäs